

МАВЗУ: Фаол укитиш методлари.

Режа:

1. Интерфаол методлар ва уларнинг тавсифи.
2. Интерфаол таълим методлари турлари
 - Ақлий ҳужум.
 - Баҳс-мунозара.
 - Бумеранг.
 - Кластер тармоқланиш.
 - Ҳамкорлик педагогикаси.

Интерфаол методлар ва уларнинг тавсифи.

Педагогик технологиялар:

- - педагогик фаолият (таълим-тарбия жараёнининг) самарадорлигини ошириши;
- - уқитувчи ва уқувчилар уртасида узаро хамкорликни карор топтириши;
- Уқувчилар томонидан уқув предметлари буйича пухта билимларнинг эгалланишини таъминлаши;
- - уқувчиларда мустакил, эркин ва ижодий фикрлаш куникмаларини шакллантириши;
- - уқувчиларнинг уз имкониятларини руёбга чиқара олишлари учун зарур шарт-шароитларни яратиш;
- - педагогик жараёнда демократик ва инсонпарварлик гоёларининг устуворлигига эришишни кафолатлаши зарур.

Интерфаол таълим методлари турлари

«Ақлий ҳужум» усулининг схемаси.

Муаммони қўйиш

«Ақлий ҳужум» иштирокчилари

Фикр ва гояларни

Муҳокама

Тўғри ва самарали ечимга келиш

Баҳс-мунозарани ўтказиш схемаси.

- **Мунозарани ўтказиш бўйича ташкилий тадбирлар**
- **Ақлий ҳужум усули**
-
- **Фикр ва ғояларни тўплаш усули**
-
-
- **Фикр ва ғояларни гуруҳлаш**
- **Таҳлил этиш**
-
- **Аниқ ва мақбул ечимни топиш**
-

Муаммоли таълим

- Муаммоли таълимда ўқитувчи қуйидаги усуллар воситасида муаммоли вазиятлар ҳосил қилади:
- - ўқитувчи ўқувчиларга зиддиятни кўрсатиб, уларнинг уни ҳал этиш йўлини топишга ундайди;
- - амалий фаолиятдаги қарама-қаршиликлар билан тўқнаштиради;
- - бир мавзу бўйича турли қарашларни баён этади;
- - синфда ўқувчиларга ҳодисаларни турли нуқтаи-назардан қараб чиқишни таклиф этади (масалан, юрист, молиячи, ўқитувчи кўзи билан қараш ва ҳ.к.);
- - ўқувчиларни таққослашга, умумлаштиришга, вазиятдан хулоса чиқаришга, далилларини солиштиришга ундайди;
- - ўқувчилар олдида аниқ саволлар қўйиб, уларни умумлаштиришга, асослашга, аниқлаштиришга, мантиқий фикрлашга чақиради;
- - муаммоли назарий ва амалий топшириқлар беради;
- - муаммоли масалаларни (масалан, етарли бўлмаган ёки ортиқча маълумотли ёки савол ноаниқ қўйилган, бир-бирига зид берилган ёки олдиндан хатога йўл қўйилган ёки ечилишга чекли вақт қўйилган масалалар).

Муаммоли технологияни амалиётда қўллаш учун қуйидагилар керак:

- 1. Энг долзарб муаммоларни танлаш.
- 2. Турли ўқув ишларида муаммоли таълим хусусиятларини аниқлаш.
- 3. Муаммоли таълимнинг энг самарали тизимини яратиш.
- 4. Ўқитувчининг ўқувчилар тақиқот ишини ташкил этишдаги маҳорати.
- 5. Муаммоларни ҳал этишдан кутилаётган натижаларнинг амалий, назарий, билим олишга оид аҳамияти (масалан, тадқиқот натижалари асосида турли ташкилотларга ҳисобот ёзиш, газета, журналларда чиқиш қилиш ва ҳ.к.).

Муаммоли дарсни қуйидаги йўллар билан амалга ошириш мумкин

- 1. Ўқувчи ўзи муаммони қўйиб, ўзи масала ечишни кўрсатиб беради.
- 2. Ўқитувчи муаммоли вазиятни юзага келтириб ўқувчилар иштирокида муаммони ҳал этади.
- 3. Муаммо фақат ўқувчилар томонидан (лабаратория ишлари, масала ечиш, кузатиш, тажриба орқали) ечилади.
- 4. Ўқувчиларга муаммони қўйишни ва уни ечишни таклиф этиш.

«Бумеранг» интерфаол технологияси

Бумеранг технологияси – ўқувчи (талаба)ларни дарс жараёнида, дарсдан ташқарида турли адабиёт, материаллар билан ишлаш, ўрганилган материалларни сақлаб қолиш, сўзлаб бера олиш, фикрни эркин ҳолда баён эта олиш ҳамда бир дарс давомида барча ўқувчи (талаба)ларни баҳолай олишга қаратилган.

Мазкур интерфаол усули таълим билан бир қанча тарбиявий характердаги қатор вазифаларни амалга ошириш имконини беради:

- - жамоа билан ишлаш маҳорати;
- - муомалалик;
- - кўникувчанлик;
- - ўзгалар фикрига ҳурмат;
- - фаоллик;
- - раҳбарлик сифатларини шакллантириш;
- - ишга ижодий ёндашиш;
- - ўз фаолиятини самарали бўлишига қизиқиш;
- - ўзини холис баҳолаш.

Тармоқлар (кластер) интерфаол технологияси

- «Тармоқлар» интерфаол методи – ўқувчи (талаба)ни мантиқий фикрлаш, умумий фикр доирасини кенгайтириш, мустақил равишда адабиётлардан фойдаланишга ўргатишга қаратилган.
- Фикрлашнинг тармоқланиши – бу педагогик стратегия бўлиб, у ўқувчи (талаба)ларнинг бир мавзунини чуқур ўрганишларига ёрдам бериб, уларни мавзуга тааллуқли тушунчага ёки аниқ фикрни эркин ва аниқ равишда маълум кетма-кетлик билан узвий боғланган ҳолда тармоқланишларига ўргатади.

Ҳамкорлик педагогикаси

- Ўқувчи фаолият субъекти. Шу боис бир жараённинг икки субъекти биргаликда ҳаракат қилиши, ҳамкорлик, партнер бўлишлари, ёши катта ва тажрибали киши билан тажрибаси кам ўртасида иттифоқ тузиши; уларнинг ҳеч бири бир-бирига нисбатан устунлик қилмаслиги керак.
- - ўқувчи-ўқитувчи муносабатларидаги ҳамкорлик мактаб жамоаларининг умумий ҳаётий фаолиятида амалга ошади. Бу ҳамкорликнинг шакллари – ҳамжиҳатлик, шериклик, биргаликдаги ижодийлик, биргаликда қайғуриш, биргаликда бошқариш;

- - умуммактаб жамоаси кўламида ҳамкорлик муносабатлари ўқитувчилар, маъмурият, ўқувчилар ва ўқитувчилар ташкилотлари ўртасида ўрнатилади; ҳамкорлик принципи ўқувчилар, ўқитувчилар ва раҳбарларнинг ижтимоий муҳит (ота-оналар, oilалар, ижтимоий ва меҳнат ташкилотлари) билан бўладиган муносабатларнинг барча турларига ҳам қўлланилади.

Ўқувчига инсоний-шахсий ёндашув.

- Шахсга янгича қараш.
- 1. Шахс бола эрта ёш вақтидаёқ намоён бўлади.
- 2. Шахс педагогик жараёнининг объекти эмас, балки субъекти ҳисобланади.
- 3. Шахс таълим тизимининг мақсади. У бирор бир ташқи мақсадларга эришиш учун восита бўлолмайди.
- 4. Ҳар бир бола қобилият соҳиби, кўпчилик болалар эса танлантлидирлар.
- 5. Шахснинг устувор сифатлари олий этник қадриятлар (яъни эзгулик (яхшилик), меҳр-муҳаббат, меҳнатсеварлик, виждонийлик, қадр-қиммат, ватанга содиқлик ва б.қ.)дир.